

ПРИЛОГ 1.

МАРТУРИЈА КОЈА СЕ ИЗГОВАРА НА ПОЧЕТКУ ИЗРАДЕ РАЈСКЕ СВЕЋЕ

Suare frăcîjuare, să fij mărturije pi kum fašem lumanarja lu [Janku]. Suarlji ku Luna să fije mărturije. 5 365 đi dzîlje pi an đi dzîlje - šî miś šî marj, šî praznjiše šî miś šî marj đi tuaće ma rog pi [Janku] sâl skoćec đin njegurjec!	Сунашце, брате буди сведок док правимо [Јанкову] свећу. Сунце и Месећ нека сведоче. 365 дана у години – мали и велики, и празници, мали и велики - свима се молим да [Јанка] извучете из мрака!
10 Sî faşjem lumanarja să ajbje veđiarje! Pi unde gođe va merża - să ajbje veđiarje! Sî va duşe sî să spjalje ku apă pi pjalje - sî ajbje veđiarje!	Да правимо свећу да има светло! Куд год буде ишао - да има светло! Буде ли ишао водом да се купа - да има светло,
15 sî să şciargă ku peşkirju - sî ajbje veđiarje, sî va înkalca îñ şarapj - sî ajbje veđiarje, sî va înbraka îñ izmjanje	буде ли се пешкиром брисао - да има светло, буде ли чарапе обувао - да има светло, буде ли гаће облачио - да има светло,
20 - sî ajbje veđiarje, sî va înbraka îñ majică - sî ajbje veđiarje, sî va înbraka îñ pîntaluonj - sî ajbje veđiarje,	буде ли мајицу навлачио - да има светло, буде ли панталоне облачио - да има светло, буде ли их везивао, развезивао - да има светло,
25 sâj ljaže sâj đizljaže - sî ajbje veđiarje sâj înkjecture, sâj điškjecture - sî ajbje veđiarje, Kînd să înbrakă îñ kimjaşă	буде ли их скопчавао, раскопчавао - да има светло. Кад кошуљу навлачи - да има светло,
30 - sâj ajbje veđiarje, sâj înkjecture, sâj îndiškjecture - sâj ajbje veđiarje, sâj înbrakă ân điemper - sî ajbje veđiarje	кад је закопчава и раскопчава - да има светло, кад облачи џемпер - да има светло, кад га закопчава и раскопчава - да има светло,
35 sâj înkjecture, sâj îndiškjecture - sî ajbje veđiarje, sa înbrakă, sa đizbrakă - sî ajbje veđiarje, sa înbrakă îñ burkă	кад се облачи и свлачи - да има светло, кад капут облачи - да има светло,
40 - sî ajbje veđiarje, sa înbrakă, sa đizbrakă - sî ajbje veđiarje. Sa duşe sî sa spjalje pi uokj - sâj ajbje veđiarje,	кад га облачи, кад га свлачи - да има светло. Кад одлази лице да мије - да има светло,
45 sî sa şciargă ku pješkiru - sâj ajbje veđiarje, sâ sa pjarîćenje ku pjarćinu	да се пешкиром брише - да има светло, да се чешљем очешља

- sã ajbje veđiarje,
sî sa radã
50 - sî ajbje veđiarje,
sã ujće în ogljindã
- sî ajbje veđiarje.
Sa duşe pja farã pintru jel
- sî ajbã veđiare.
55 Ða rîndu sã ajbje veđiarje
unde gođe luj va trãbuji ...

Sî va duşe a luj va slubadzî apã,
sî sa dukã ku lumanarja în mîñã la apã
Ij va da luj pomanã,
60 sî sã dukã la pomanã ku lumanarja-n mîñã
Sî ajbje veđiarje
sã mjargã, sã proîmblje
sî ajbje veđiarje
sã jasã în kîmpu rajuluj,
65 sî ajbje veđiarje
la stražãrju rajuluj.
Sî ajbã viđiajre ða rîndu,
unde gođe trijaşe
unde gođe mjarže!
70 Sî fije viđerat
ku lumanarja în mîñã!
Doaspriãşe lunj –
doaspriãşe lumanãrj,
în tuata luna arje kíco lumanarje,
75 tuaće sî lji cîñã în kitã frumuos.
Sî lje ajbje pi tuaće
- sî ij viđearjdzã,
pi unde gođe va trješa
- sî ij viđerjardzã,
80 unde gođe ij va trãbuji
- sã ajbje veđiarje!

365 ði dzîlje pi an ði dzîlje,
Svići Jovanu la apukatu anuluj,
Svići Njikola la firšîtu anuluj,
85 ði tuaće ma ruog
pi [Janku] sãl skoćiec la veđiarje,
ðin njegura sî jesã,
lumanarja în mîñã sîj dac,
raju sî proîmblje în tuaće pãrcîlji,
90 sã fije viđerat pi unde gođe mjarže,
sî ja lumanarja sî mjargã ku ja.
Ku veđierilji sî sa proîmblje în raj,
sã ajbje veđierje ði vešije!

Şe jo am grešît -
95 Dumnjedzîu an pljinjit!
Bogdaprost.

- да има светло,
да се брије
- да има светло,
да се огледа у огледалу
- да има светло.
Кад оде у поље нужду да врши
- да има светло.
Свуда да има светла
где год му буде требало!

Буду ли његови изливали воду
нек са свећом у руци оде на воду,
буду лу му његови давали поману
нек на помен оде са свећом у руци.
Да има светло
да иде, да шета,
да има светло
да стигне у рајско поље,
да има светло
код рајског стражара.
Да има светло свуда
куд год пролази,
куд год иде!
Нека му светли
свећа у руци!
Дванаест месеци -
дванаест свећица,
за сваки месец има по свећу,
све нек их чува у букету цвећа.
Нек их све прими
- нека му светле,
куд год буде ишао
- нека му светле,
где год му је потребно
- нек има светло!

365 дана у години дана,
Свети Јован на почетку године,
Свети Никола на крају године,
свима се молим
да [Јанка] извучете на видело,
из мрака да изађе,
свећу у руку да му дате,
кроз рај нек прошета на све стране,
нек сија свуда куд буде ишао,
и нек носи свуда свећу са собом.
Уз њено светло нек рај обиђе,
нек име светло за вечна времена!

Што сам ја испустила
Бог је допунио!
Богдапрост.

Казивач: Катица Божиновић, р. 1920. године у Рудној Глави, казивање снимљено у Мајданпеку 1994. године